

Besluit

Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Bedrijfseconomie van de Hogeschool van Amsterdam

Gegevens

datum	Naam instelling	:	Hogeschool van Amsterdam
28 april 2014	Naam opleiding	:	hbo-bachelor Bedrijfseconomie (240 ECTS)
onderwerp	Datum aanvraag	:	10 december 2013
Definitief besluit	Varianten opleiding	:	voltijd, deeltijd, duaal
accreditatie hbo-bachelor	Afstudeerrichting (voltijd)	:	International Financial Management
Bedrijfseconomie van de	Locatie opleiding	:	Amsterdam
Hogeschool van Amsterdam	Datum goedkeuren	:	
(002303)	panel	:	12 maart 2013
uw kenmerk	Datum locatiebezoeken	:	22, 23 en 24 april 2013
CvBuit2013-200	Datum visitatierapport	:	29 oktober 2013
ons kenmerk	Instellingstoets kwaliteitszorg	:	ja, positief besluit van 5 november 2013
NVAO/20142375/ND			

bijlagen

3 Beoordelingskader

Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcr. 2010, nr 21523).

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

De Hogeschool van Amsterdam (HvA) leidt studenten die haar hbo-bacheloropleiding Bedrijfseconomie (BE) volgen, op tot financieel-economische deskundigen die zich in functies als controller, accountant, administrateur of accountmanager op ten minste middenmanagementniveau bezighouden met de bedrijfsvoering van middelgrote en grote industriële, handels- en dienstverlenende bedrijven of non-profit instellingen of op managementniveau in het midden- en kleinbedrijf. BE is een grootschalige opleiding en bestaat uit drie varianten en vijf richtingen.

Inlichtingen

Niek Pronk
+31 (0)70 312 23 49
n.pronk@nva

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nva

Pagina 2 van 9 De voltijdse variant wordt aangeboden op de locaties Fraijlemaborg (F - inclusief de afstudeerrichting International Financial Management) en Wenckebachweg (W) en de duale en deeltijdse variant op de locatie Leeuwenburg (L)⁸.

1. Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding BE zijn voor alle varianten/richtingen gelijk en sluiten aan bij de eindkwalificaties uit het landelijke BE-profiel uit 2010. De opleiding heeft de uitwerking van de eindkwalificaties uit het landelijke BE-profiel 2010 direct in de programma's doorgevoerd.

In januari 2013 is een concept landelijk BE-profiel opgesteld. De opleiding heeft in het voorjaar 2013 de consequenties van het nieuwe landelijke profiel voor haar eigen eindkwalificaties bekeken. Een nieuw HvA-opleidingsprofiel BE is thans in ontwikkeling. Dit vindt het panel belangrijk. BE blijft daarmee aansluiten bij de actuele eisen die het vakgebied en het werkveld stellen aan de inhoud van de opleiding. Na het succesvol afronden van de opleiding beschikken studenten over de graad 'Bachelor of Business Administration'. Om deze graad te kunnen garanderen, past de opleiding voor aanvang van het studiejaar 2013-2014 de programma's van de varianten/richtingen inhoudelijk aan. Kenmerkend voor de opleiding, naast de verschillende didactische uitgangspunten (zie volgende paragraaf), is het Amsterdamse profiel dat bestaat uit drie inhoudelijke speerpunten: 'het werken met het bedrijfssysteem SAP', 'grootstedelijkheid met internationale uitstraling' en 'het onderzoekend vermogen (aan de hand van Evidence Based Practice)'. Het auditpanel is van mening dat de profilering in samenwerking met het regionale werkveld een nadere (bedrijfseconomische) uitwerking behoeft, zodat de opleiding met alle drie de accenten daadwerkelijk onderscheidend wordt ten opzichte van andere BE-opleidingen in Nederland. Het panel vindt het een sterk punt dat de opleiding aandacht heeft voor de versterking van de internationale oriëntatie en de doorontwikkeling van praktijkgericht onderzoek naar Evidence Based Practice.

Doordat de beoogde eindkwalificaties van de opleiding wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd zijn en BE voldoende zicht heeft op de (inter)nationale ontwikkelingen in het vakgebied en in het werkveld, komt het panel voor alle drie de varianten tot het oordeel 'voldoende'.

---

⁸ Vanaf januari 2014 biedt de opleiding hbo-bachelor Bedrijfseconomie al haar varianten aan op de locatie Fraijlemaborg aan.

De opbouw van de programma's is per variant/richting verschillend. De programma's zijn toegesneden op de eigen doelgroepen en de daaraan gerelateerde didactische uitgangspunten

Richtingen		Vormgeving en Doelgroep
VT	(F)	<ul style="list-style-type: none"> Knowledge based learning; voor studenten die ervoor kiezen eerst de theorie aangeboden te krijgen en deze vervolgens praktisch toe te passen in projecten
	IFM (F)	<ul style="list-style-type: none"> Knowledge based learning / Engelstalige variant; voor internationale (ongeveer 35% komt uit het buitenland) en Nederlandse studenten met grote belangstelling voor de internationale arbeidsmarkt.
	(W)	<ul style="list-style-type: none"> Experience based learning; voor studenten die een voorkeur hebben voor het werken met praktijkopdrachten in teamverband.
DU		<ul style="list-style-type: none"> Werkend leren; voor studenten die zelfstandig en praktijkgericht zijn.
DT		<ul style="list-style-type: none"> Werkend leren; voor studenten (gemiddelde leeftijd 28 jaar) die een tweede kans benutten om hun kwalificaties te verbeteren.

Tabel 1 – Korte weergave didactische concepten Bedrijfseconomie

Behalve het programma van de deeltijdse variant, waarin de taakgebieden per semester één afgerond geheel vormen, zijn alle programma's concentrisch opgebouwd. De toename in het niveau van beroepstaken en -handelingen is in de leerplanschema's per variant geëxpliciteerd, waardoor een duidelijke samenhang tussen de onderwijseenheden ontstaat en zichtbaar is. Daarnaast komt de samenhang tot stand doordat de didactische concepten - weliswaar met andere accenten - dezelfde uitwerking krijgen in verschillende leerlijnen, te weten de kennis en vaardighedenleerlijn, de integrale leerlijn en de coachingsleerlijn. De doelstellingen rond de praktijkgerichtheid, de internationale oriëntatie en het praktijkgericht onderzoek krijgen in alle programma's op een degelijke wijze vorm. Bij de ene richting is de variatie in vormgeving en de focus voor deze aspecten in het programma sterker aanwezig dan bij de andere richting.

De meeste docenten (ca. 130 docenten en 79,6 fte) zijn aan een van de richtingen verbonden, een klein aantal docenten geeft les in meerdere richtingen. Het panel vindt dat de opleiding beschikt over een gemotiveerd en voldoende tot goed gekwalificeerd BEdocententeam. In 2014 beschikt 75% van de docenten in elk docententeam minimaal over een mastertitel. Daar waar studenten mogelijkheden tot verbetering zien, o.a. in de bereikbaarheid van docenten, zet de opleiding aantoonbaar verbetermaatregelen in. BE zet daarnaast sinds twee jaar steeds sterker in op de gezamenlijkheid en de kennisdeling tussen de docententeams van de verschillende richtingen. Het panel vindt dit een raadzaam ontwikkeling. BE heeft continue aandacht voor verbeteringen in het algemene voorzieningenniveau. De opleidings specifieke voorzieningen van BE, die toegang bieden tot de benodigde vakliteratuur, tijdschrift- en krantenartikelen, zijn actueel en toereikend voor de realisatie van de programma's.

De onderwijsleeromgeving van BE voldoet op dit moment aan de basiskwaliteit. Het studiesucces en de studenttevredenheid vragen binnen alle opleidingen van het Domein Economie en Management (DEM) van de HvA de meeste aandacht. DEM heeft daarom in 2012 een Verbeteragenda opgesteld die leidend is voor de toekomst van de vijf BE-richtingen: een nieuwe onderwijsvisie, een transparant aanbod van opleidingen en een vereenvoudigde onderwijsorganisatie. Het studiejaar 2013-2014 gebruikt de opleiding om de programma's op basis van het nieuwe HvA opleidingsprofiel te actualiseren en toe te werken naar één gezamenlijk curriculum voor beide voltijdse varianten van de opleiding

Pagina 4 van 9 BE². Alle geledingen zijn zich terdege bewust van de noodzaak om beoogde verbeteringen door te voeren en van de uitdagingen die de ontwikkeling van een nieuwe programma met zich mee brengt.

Het management van de opleiding dient op een zorgvuldige wijze zorg te dragen voor de uitvoering van de DEM-Verbeteragenda 2012-2017. Wanneer de opleiding de plannen en de al ingezette verbetermaatregelen doorzet, is het panel ervan overtuigd dat deze verbeteringen zichtbaar worden o.a. in het studiesucces en in de studenttevredenheid. De eerste resultaten waren tijdens het locatiebezoek te herkennen. Op grond van deze afweging komt het auditpanel voor alle varianten voor Standaard 2 tot het oordeel 'voldoende'.

3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het systeem van toetsing is degelijk en sluit aan bij de eindkwalificaties en de leerdoelen van de opleiding. In de studiegidsen en de -handleidingen zijn de toetsvormen en de wijze van beoordeling opgenomen, waardoor de toetsing en de beoordeling voor studenten inzichtelijk is. De beoogde actualisering en de samenvoeging van alle sterke punten in het toetsbeleid van de verschillende varianten/richtingen zorgt er mede voor dat de opleiding BE de huidige kwaliteit van het toetsen en beoordelen behoudt en verbetert.

De Examencommissie, waarvan de structuur begin 2012-2013 is gewijzigd, voert haar wettelijke taak uit. Het afgelopen jaar heeft zij ook de eerste stappen gezet om haar inhoudelijke taak te versterken naast haar formele taak. Het auditpanel gaat ervan uit dat de Examencommissie deze ontwikkeling doorzet.

De opleiding heeft na de interne audit in 2011 vanaf het studiejaar 2011-2012 meer structureel verbetermaatregelen ingezet (vb. intervisiesessies en trainingen begeleiders en examinatoren, go/no-go-moment op het plan van aanpak en aangescherpte beoordelingsformulieren), omdat zij constateerde dat de theoretische onderbouwing en de onderzoeksmethodiek in de afstudeeropdrachten voor verbetering vatbaar waren. Het veranderingsproces waar de opleiding in zit, leidt in de afstudeeropdrachten van juli 2013 tot aanzienlijke verbeteringen, zo heeft het panel vastgesteld. In tegenstelling tot de conclusies uit de eerste steekproef met afstudeeropdrachten uit de studiejaar 2010-2011 en 2011-2012, vond het auditpanel de afstudeeropdrachten uit het aanvullende onderzoek van hbo-bachelorniveau. Ook het werkveld herkent de afgelopen jaren een verhoging in het kennis- en vaardighedeniveau van de studenten. Dit geeft het panel voldoende vertrouwen dat de opleiding het gerealiseerde niveau in de afstudeeropdrachten in samenwerking met het kenniscentrum CAREM de komende jaren boven het basisniveau uit ontwikkelt. Het panel komt op basis van de resultaten van het aanvullende onderzoek voor alle drie de varianten tot het oordeel 'voldoende'.

Algemene conclusie:

Op grond van 'de duidelijk uitgewerkte eindkwalificaties', 'het voldoende zicht op(inter)nationale ontwikkelingen in het vakgebied en in het werkveld', 'het degelijke programma', 'het deskundige docententeam', 'de eerste resultaten van de verbetermaatregelen in het kader van het studiesucces en de studenttevredenheid' en 'de duidelijk zichtbare verbeteringen in het gerealiseerde niveau van de afstudeeropdrachten van het einde van het studiejaar 2012-2013' beoordeelt het panel alle varianten/richtingen thans als voldoende.

---

² De duale variant van de opleiding BE wordt afgebouwd en binnen de voltijdvariant wordt een praktijkafstudeerrichting gestart. De deeltijdvariant blijft apart bestaan.

Pagina 5 van 9 Om dat niveau te behouden dient de opleiding wel de ingezette verbeteringen ten aanzien van 'een onderscheidende profilering met een bedrijfseconomische inkleuring', 'de vernieuwing van het curriculum met o.a. een beter studiesucces en een hogere studenttevredenheid als doel', en de 'gelijke aandacht voor praktijkgericht onderzoek in de verschillende programma's' door te zetten en te monitoren. De opleiding dient er bovendien op toe te zien dat alle afstudeeropdrachten van de studenten die vanaf nu afstuderen, voldoen aan het hbo-bachelorniveau.

Aanbevelingen

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel met name de aanbeveling om aan het eigen profiel een verdere (bedrijfseconomische) uitwerking te geven alsmede de aanbevelingen gericht op verbetering van het studiesucces en op versterking van de onderzoekslijn in de opleiding. De NVAO sluit zich aan bij het advies van het panel om de geconstateerde opgaande lijn met betrekking tot het eindniveau vast te houden en als blijvend aandachtspunt te hanteren.

Besluit

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool van Amsterdam te Amsterdam in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 28 april 2014 naar voren te brengen. Bij brief van 16 mei 2014, heeft het college van bestuur van deze gelegenheid gebruik gemaakt. Dit heeft geleid tot enkele tekstuele aanpassingen.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Bedrijfseconomie (240 ECTS; variant: voltijd, deeltijd, duaal; locatie: Amsterdam) van de Hogeschool van Amsterdam te Amsterdam. De opleiding kent voor de voltijdse variant de volgende afstudeerrichting: International Financial Management. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 30 juni 2014 en is van kracht tot en met 29 juni 2020.

Den Haag, 30 juni 2014

De NVAO
Voor deze:

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel voltijd	Beoordeling door het panel deeltijd	Beoordeling door het panel duaal
1. Beoogde eindkwalificaties	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende	Voldoende	Voldoende
2. Onderwijsleeromgeving	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	Voldoende	Voldoende	Voldoende
3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	Voldoende	Voldoende	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende	Voldoende	Voldoende

De voltijdvariant bestaat uit drie richtingen, te weten: 'Voltijd locatie Fraijlemaborg (F)', 'Voltijd/International Financial Management locatie Fraijlemaborg (F)' en 'Voltijd locatie Wenckebachweg (W)'. Bovendien verzorgt BE een duale en een deeltijdvariant op de locatie Leeuwenburg (L). Vanwege de omvang van deze vijf richtingen en het verschil in onderwijsconcept worden de basisgegevens met peildatum 31-8-2012 waar mogelijk in onderstaande tabel per richting uitgesplitst.

Instroom (aantal)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ Voltijd (F/W)	306	380	425	405	481	421
▪ Duaal (L)	34	22	32	26	28	40
▪ Deeltijd (L)	35	33	36	30	34	30
Uitval (percentage)						
uit het eerste jaar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
▪ Voltijd(F/W) ²	36,6	39,7	45,4	48,9	54,5	Nb
▪ Duaal (L)	52,9	31,8	31,3	38,5	42,9	Nb
▪ Deeltijd (L)	25,7	30,3	55,6	36,7	38,2	Nb
uit de hoofdfase				2006	2007	2008
▪ Voltijd (F/W) ³				22,2	22,7	35,8
▪ Duaal (L)				29,4	25,0	26,7
▪ Deeltijd(L)				31,6	26,9	21,7
Rendement (percentage)⁴				2006	2007	2008
▪ Voltijd (F/W)				47,9	47,9	20,1
▪ Duaal (L)				23,5	43,8	33,3
▪ Deeltijd (L)				47,4	61,5	39,1

¹ Bron: Basisgegevens opleidingsbeoordeling 'Indicatoren en definities', Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie, 11 september 2012

² Het aandeel van het totaal aantal bachelorstudenten (eerstejaars ho) dat na één jaar niet meer bij de opleiding staat ingeschreven, zo mogelijk voor de laatste zes cohorten.

³ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat in de nominale studieduur zonder het diploma te hebben behaald alsnog uitvalt uit de opleiding, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

⁴ Het aandeel van de bachelorstudenten die zich na het eerste studiejaar opnieuw bij de opleiding inschrijven (herinschrijvers) dat het bachelordiploma haakt in de nominale studieduur + één jaar, zo mogelijk voor de laatste drie cohorten.

Docenten (aantal + fte)	aantal		Fte	
▪ Voltijd (F/W)	105		65,8	
▪ voltijd (F)	44		33,3	
▪ voltijd/IFM (F)	20		7,3	
▪ voltijd (W)	41		25,2	
▪ Duaal (L)	10		5,2	
▪ Deeltijd (L)	19		8,6	
Opleidingsniveau docenten (percentage)⁵	Bachelor	Master	Promotie- traject	PhD.
▪ Voltijd(F/W)	27%	65%	4%	4%
▪ voltijd (F)	13%	77%	5%	5%
▪ voltijd/IFM (F)	25%	65%	5%	5%
▪ voltijd (W)	29%	51%	10%	10%
▪ Duaal (L)	20%	80%	0%	0%
▪ Deeltijd (L)	17%	79%	0%	4%
Docent-student ratio⁶				
▪ Voltijd (F/W)				1:30
▪ voltijd (F)	1:31			
▪ voltijd/IFM (F)	1:27			
▪ voltijd (W)	1:31			
▪ Duaal (L)				1:33
▪ Deeltijd (L)				1:40
Contacturen (aantal)⁷	1^e jaar	2^e jaar	3^e jaar	4^e jaar
▪ Voltijd (F/W)	14	12	10	7
▪ voltijd (F)	14	12	10	6
▪ voltijd/IFM (F)	13	11	10	7
▪ voltijd (W)	14	12	10	8
▪ Duaal (L)	11	8	8	8
▪ Deeltijd (L)	5	5	5	4

⁵ Het aandeel docenten (onderwijzend personeel) met een hbo, master en PhD in het totaal aantal docenten (onderwijzend personeel).

⁶ De verhouding tussen het totaal aantal ingeschreven studenten en het totaal aantal fte's aan onderwijzend personeel van de opleiding in het meest recente studiejaar.

⁷ Het gemiddeld aantal klokuren per week aan geprogrammeerde contacttijd gedurende 42 weken per jaar, voor ieder studiejaar van de opleiding.

Pagina 9 van 9 **Bijlage 3: panelsamenstelling**

- R.J.M. van der Hoorn, (voorzitter) MBA is één van de directeurs van de Hobéon Groep;
- drs. A.J. van de Munt RA, (lid), international controller Van Merksteijn International BV;
- drs. J. Bakker, (lid) is docent bij de hbo-bacheloropleiding Bedrijfseconomie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen en werkt als zelfstandig ondernemer op het gebied van bedrijfseconomie/ organisatieadvies;
- E.J.F. van Kempen, (student-lid) volgt de opleiding hbo-bachelor Accountancy van de Fontys Hogescholen.

Het panel werd ondersteund door I.M. Gies Broesterhuizen, secretaris (gecertificeerd).